

Datum: 2025-03-31
Diarienummer: 2024-27043-2
Enhet: Rättsenheten

Mottagare:
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm
Referens: Ju2024/02655

Betänkandet Effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare (SOU 2024:93)

Säkerhetspolisen har tagit del av ovanstående betänkande och har följande synpunkter på förslagen.

Ett utökat behov av att använda hemliga tvångsmedel mot personer under 15 år

På senare tid har främmande makt i allt högre grad använt sig av unga kriminella som utförare av allvarliga brott. Säkerhetspolisen befärar att problemet riskerar att eskalera, inte minst utifrån säkerhetsläget i omvärlden. Samtidigt har sabotagehotet mot Sverige ökat.

Säkerhetspolisen ser därför att det finns ett reellt behov för myndigheten att kunna använda sig av hemliga tvångsmedel mot personer under 15 år för fler brott än vad som föreslås i betänkandet, dvs. att hemliga tvångsmedel ska få användas vid vissa brott enligt terroristbrottslagen. Behovet är inte avgränsat till myndighetens arbete inom kontraterrorism utan föreligger även avseende sådana brott mot 13 kap. brottsbalken som syftar till att framkalla fara för Sveriges säkerhet eller att allvarligt hota eller skada centrala samhällsfunktioner, dvs. mordbrand, grov mordbrand, sabotage, grovt sabotage, allmänfarlig ödeläggelse, grov allmänfarlig ödeläggelse, kapning, sjö- eller luftfartssabotage eller flygplatssabotage. Möjligheten att använda hemliga tvångsmedel mot personer under 15 år ska motsvara samma brott som gäller för respektive hemligt tvångsmedel idag och gälla under samma förutsättningar. Behovet gäller användning av hemliga tvångsmedel i brottsutredningar såväl som i underrättelseverksamheten.

Införandet av en möjlighet att använda hemliga tvångsmedel mot personer under 15 år för dessa brott är särskilt viktigt utifrån den aspekten att de unga kriminella som utför brott åt främmande makt i många fall kan tänkas sakna den avsikt som krävs för att ett brott ska rubriceras som ett terroristbrott.

Förslaget om tillfälligt tvångsmedelstillstånd

Säkerhetspolisen delar inte utredningens bedömning att det inte bör vara möjligt att knyta tillstånd till hemlig övervakning och hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig dataavläsning avseende motsvarande uppgifter till person. I väntan på ett nytt domstolsbeslut eller ett interimistiskt åklagarbeslut kan viktig information gå förlorad vilket kan vara förödande i tidskritiska ärenden såsom exempelvis akuta attentatshot. Möjligheten att knyta dessa hemliga tvångsmedel till person skulle avsevärt förbättra Säkerhetspolisens möjligheter att förebygga, förhindra och utreda allvarlig brottslighet.

Införandet av en möjlighet att besluta om ett tillfälligt tvångsmedelstillstånd är en förbättring i förhållande till den nuvarande ordningen. Informationsglappet skulle minska. Med tanke på de höga krav som uppställs för ett sådant tillstånd riskerar dock användningen att bli begränsad och lagstiftningen ineffektiv. Lösningen framstår dessutom som ett onödigt krångligt alternativ till möjligheten att knyta hemliga tvångsmedel till person, utan några uppenbara fördelar.

I övrigt hänvisas till det särskilda yttrandet av Säkerhetspolisens expert i utredningen.

Datum: 2025-03-31

Diarienummer: 2024-27043-2

Detta remissvar har beslutats av säkerhetspolischefen Charlotte von Essen. Verksjuristen Karolina Helling har varit föredragande.